

Τοκετός στο σπίτι: Μια εναλλακτική πρόταση για τον τοκετό

Στέλλα Τσατσαρώνη, Μαία “ΘΕΑΓΕΝΕΙΟΥ” Α.Ν.Θ, ειδικευμένη στη Φροντίδα του Μαστού (R.M.H).

Θα ήθελα να ξεκινήσω αυτή την εργασία με τα λόγια του Ivan Illich, από ένα άρθρο του με τον τίτλο “ΙΑΤΡΙΚΗ ΝΕΜΕΣΙΣ”: “Υπάρχει κάποιο όριο ανάμεσα στο τί μπορούν οι άνθρωποι να κάνουν για τους εαυτούς τους ή με τη βοήθεια γνωστών και φίλων, και στο τί απαιτεί αποκλειστικά επαγγελματική βοήθεια”;

Ίσως θα έπρεπε, μιάς και μιλάμε για το μέλλον της Μαιευτικής, δηλαδή της πιο αρχαίας μορφής επαγγελματική βοήθεια, να ρίξουμε μια ματιά στην καταφανή κρίση του ουμανισμού στη Μαιευτική από τη μιά, αλλά και στις απαιτήσεις του παρόντος και του μέλλοντος από την άλλη.

Σκέφτεται κανείς και κάθε φορά πιο επίμονα, ότι η Μαιευτική οδηγείται σε απανθρωπιά. Βασικότερο επιχείρημα είναι η εξασθένηση της σχέσης κατανόησης, μεταξύ της μαίας ή του μαιευτήρα και της γυναίκας. Συνηθίσαμε να βλέπουμε τον τοκετό σαν ένα σύνολο μηχανισμών και δεδομένων. Μάθαμε να βλέπουμε την εγκυμοσύνη πιο πολύ σαν μια “αρρώστια” και τον τοκετό σαν μια “χειρουργική επέμβαση”, όπως και όλα τα εργαλεία, με τα οποία μας όπλισε η σημερινή τεχνολογία, έγιναν τύραννοι παρά υπηρέτες.

Ποιά είναι, όμως, η θέση του τοκετού σήμερα, που οι ιατρογενείς και κοινωνικογενείς αρρώστιες αυξάνονται, καθώς και το υπαρξιακό κενό, η κατάθλιψη, το άγχος, οι κρίσεις πανικού; Τώρα που εμφανίζονται ολοένα και περισσότερο νέες παθήσεις με πολύπλοκη δομή και με μια

παράλογη κατανάλωση φαρμάκων, φροντίδων και εξετάσεων;

Δεν αρκεί πλέον, σήμερα, να εξασφαλίσουμε τη φυσική ασφάλεια του παιδιού και της μητέρας του, ούτε να είμαστε απόλυτα κυρίαρχοι στον τεχνικό τομέα. Ο ουμανισμός μάς επιβάλλει να μην παραμελούμε την αυτοκατανόησή μας, ούτε αυτή των ατόμων, που μας εμπιστεύονται. Η μαία του μέλλοντος, που θα ήθελε να εξασφαλίσει με επιτυχία το επάγγελμά της λαμβάνοντας συγχρόνως υπόψη τη βιολογική και τη φαινομενολογική ζωή των εγκύων γυναικών, δεν θα πρέπει πλέον να αρκείται μόνο στην απλή ενεργοποίηση της επιστημονικής γνώσης και της τεχνικής της.

Η γέννηση, πράξη έναρξης της υποκειμενικής ζωής σε όλες τις όψεις της και σε όλες τις στιγμές της, δίνει την ευκαιρία στη μαία να θέσει τις γνώσεις της στη διάθεση της υποκειμενικότητας των ανθρώπων, που συμμετέχουν στο γεγονός.

Ο ανώδυνος τοκετός στο σπίτι περιλαμβάνει όλα αυτά τα στοιχεία. Είναι μια δραστηριότητα με κοινή αλληλεπίδραση ανάμεσα στην έγκυο γυναίκα, τη μαία και σε όσους συμμετέχουν στον τοκετό.

Ο τοκετός στο σπίτι είναι μια νέα προσέγγιση σε κάτι τόσο παλιό, που οδηγεί τη γυναίκα στην ελευθερία. Εδώ η εμπιστοσύνη αντικαθιστά το φόβο και το παιδί έρχεται στον κόσμο, σαν μια μοναδικής αίσθησης ανθρώπινη ύπαρξη. Βέβαια, ψυχοπροφυλακτική παρακολούθηση δεν

σημαίνει ότι τα πάντα θα εξελιχθούν ομαλά. Σημαίνει, όμως, ότι πρέπει να παρακολουθούμε τις αντιδράσεις της γυναίκας στη διάρκεια του δικού της, μοναδικού τοκετού και να αλλάζουμε πλάνο φροντίδας ανάλογα με αυτές τις παρατηρήσεις.

Μια σωστή εκτίμηση της πορείας του τοκετού στα αρχικά στάδια με μια γενική μαιευτική εξέταση, είναι η βασικότερη αρχή για να μας δώσει την πιθανή εξέλιξη του τοκετού και τις επιπτώσεις του πάνω στη μητέρα και το παιδί. Αν όλα πάνε καλά, η γυναίκα έχει απόλυτη ελευθερία κινήσεων.

Η μαιευτική ψυχοπροφύλαξη δεν είναι απλά μια μέθοδος, που πρέπει να ακολουθηθεί, αλλά βοηθάει τη μαία να δημιουργήσει ένα ιδιαίτερο κλίμα, μέσα στο οποίο θα κινηθεί ο τοκετός και θα αναπτυχθεί ένας ισχυρός δεσμός ανάμεσα στη γυναίκα και το βρέφος της, ώστε να μειωθεί στο ελάχιστο το αίσθημα του αποχωρισμού, που δημιουργείται με τη γέννηση, το γνωστό μας "μεταγεννητικό τραύμα".

Η μεταγεννητική φροντίδα στο νεογέννητο έχει και αυτή τεράστια σημασία. Παρατηρώντας το νεογέννητο νιώθουμε τη σημασία του αγγίγματος και της σωματικής επαφής με τη μητέρα. Το αντανακλαστικό του θηλασμού οδηγεί το νεογέννητο στο μαστό της μητέρας μερικά μόνο λεπτά μετά τη γέννηση. Όσον αφορά τη μητέρα, η εμπειρία μιας τέτοιας γέννας τη μεταμορφώνει, δυναμώνει την πίστη της και βαθαίνει την ύπαρξή της. Από την άλλη πλευρά η μαία παίζει το ρόλο του οδηγού και προστάτη των φυσικών δυνάμεων και μέσα από μια οικολογική στάση μετατρέπει τη Μαιευτική επιστήμη σε μια "τέχνη" φροντίδας με βάση τη φυσική ισορροπία.

Τί συμβαίνει, όμως, με το μέγεθος της ευθύνης της μαίας στον εναλλακτικό το-

κετό; Σε αρκετές από τις Ευρωπαϊκές χώρες, όπως η Δανία και η Ολλανδία, που ο τοκετός στο σπίτι εφαρμόζεται και είναι δημοφιλής, η μαία καλύπτεται από το περιφερειακό νοσοκομείο για τυχόν επιπλοκές κατά τον τοκετό.

Σύμφωνα με την Αμερικανίδα Elisabeth Davis, η μαία στην Αμερική κουβαλά στους ώμους της υπευθυνότητα ζωής και θανάτου. Ο Αμερικανικός Ιατρικός Σύλλογος αρνείται στις μαίες την υποστήριξή του για λόγους οικονομικού ανταγωνισμού.

Ο εναλλακτικός τοκετός αποτελεί και στην Ελλάδα έναν αρκετά σοβαρό προβληματισμό για το μέλλον της Μαιευτικής, τώρα που παγκόσμια στρεφόμεστε σε ένα μοντέλο μιας πολύ πιο πλατιάς ολιστικής υγείας, όπου η φυσική, η πνευματική και η συναισθηματική κατάσταση της εγκύου είναι ισάξιες.

